

Сервис за кафу

Хабзбуршка монархија, 1822–1825.

Царска фабрика порцелана, Беч; позлатар: Јохан Тојфел (Johann Teufel)

порцелан, позлата

R: 6,7 cm, h: 8,3 cm (шољица); R: 12,9 cm, h: 2,4 cm (тацна);

R: 8,5 cm, h: 21,8 cm (ибрик за кафу); R: 8,1 cm, h: 19,3 cm (ибрик за млеко)

МПУ инв. број 24129

Сервис за кафу настао је у Царској фабрици порцелана у Аугартену (Wiener Porzellanmanufaktur Augarten) у Бечу. Састоји се од шеснаест делова: два ибрика са поклопцем и шест идентичних шољица за кафу са тацнама. Обликован у духу бидермајера, сервис је настао у периоду од 1822. до 1825. године, што потврђује и типична плава подглазурна бинденшилд (Bindenschild) ознака Царске фабрике на полеђини предмета.

Сервис је израђен од белог порцелана и украшен бордуром у виду непрекидних венаца златних листова и златне траке који обавијају површину уз ивице отвора, основе и ручица предмета. На основу ознаке позлатара утврђено је да је реч о Јохану Тојфелу (Johann Teufel), позлатару који је за фабрику радио у периоду од 1792. до 1839. године. Овакав тип сервиса најчешће се користио у домовима вишег грађанског staleжа, на шта указује дизајн предмета, али и позлата високог квалитета. Као моћно средство комуникације у култури стола, овако обликован порцелан је указивао на статус домаћина, модерност и префињен укус.

Биљана Црвенковић

Coffee Set

Habsburg Monarchy, 1822–1825

Vienna Porcelain Manufactory Augarten; gilder: Johann Teufel

Porcelain, gilding

R: 6.7 cm, h: 8.3 cm (cup); R: 12.9 cm, h: 2.4 cm (saucer); R: 8.5 cm, h: 21.8 cm (coffee pot); R: 8.1 cm, h: 19.3 cm (milk pot)

MAA Inv. No. 24129

The coffee set was made by the Vienna Porcelain Manufactory (Wiener Porzellanmanufaktur Augarten) in Vienna. It contains sixteen pieces: two pots with lids and six identical cups with saucers. Designed in the spirit of *Biedermeier*, the set dates from the 1822–1825, which is also confirmed by the typical blue *Bindenschild* underglaze mark of the Royal Manufactory on the items' back.

The set is made of white porcelain and has a decorative border in the form of a continuous wreath of gold leaves and a gold ribbon extending along the edges of the openings, the bases and the handles. Based on the gilder's mark, the gilder was identified as Johann Teufel, who worked at the manufactory between 1792 and 1839. This type of sets was most commonly used in the homes of the higher middle class, which is indicated by the design of the set, as well as by the high quality of the gilding. As a powerful means of communication in the culture of the table, porcelain pieces designed in this style demonstrated the status of their owners, their modern attitudes and refined tastes.

Biljana Crvenković

Литература / References:

Geiselberger, S. 2005

Wer ist diese Frau? Kaiserin Elisabeth von Österreich? eine Frau mit „majestätischer“ Haltung? eine Frau mit vielen Gesichtern? die Tänzerin Fanny Elßler? eine „junge leicht entblöste“ Tänzerin / Zigeunerin?, *Pressglas-Korrespondenz* 2005-2:4 (Die Kaiserin Karolina Augusta von Österreich).

Staničić, S. 2004

Porculan : Majsan & Beč: Zbirka keramike Muzeja za umjetnost i obrt – Zagreb, Zagreb: Muzej za umjetnost i obrt.

Албум за фотографије

1870–1880.

Кожа, дрво, платно, легура метала, хартија, картон; пресовање, ажурирање, лепљење, позлата, златотиск, штамп

23,5 × 17,5 × 4,5 cm

МПУ инв. бр. 24137

Колекција албума за фотографије Музеја примењене уметности употпуњена је крајем 2014. године још једним типичним, веома добро очуваним примерком. Албум је датован у осму деценију XIX века, с обзиром на то да поседује већину карактеристика новог типа албума који се појављују у том периоду. Повез је израђен од дрвених плочица и лајсни и пресвучен је кожом тамно браон боје. Централни део горње корице заузима метална апликација у облику штита, док се у угловима налазе декоративне орнаментално-флоралне металне апликације. На доњој корици су четири металне „ножице“. Албум се затвара металном копчом, која није у потпуности сачувана. Рез албума је позлаћен, а хрбат је украшен утиснутим тракама.

Албум садржи петнаест листова од чврстог картона, који је с обе стране обложен хартијом крем боје. На свакој страни налази се по један отвор правоугаоног облика, за фотографије кабинет формата. Отвори су уоквирени с две златне линије, а једноставан декоративни оквир у злату иде и дуж страница албума. Сваки лист је пресечен на око 1 cm од хрпта и залепљен двоструком траком од платна, ради лакшег листања. Уводне и завршне странице албума прекрива мултиплицирани флорални орнамент у геометријски дефинисаним пољима, изведен златом на браон основи. Албум не садржи фотографије.

Photo Album

1870–1880

Leather, wood, cloth, metal alloy, paper, cardboard; stamping, openwork, gluing, gilding, gold printing, printing

23.5 × 17.5 × 4.5 cm

MAA Inv No. 24137

Late in 2014, the collection of photographic albums at the Museum of Applied Art was replenished with another typical, well-preserved item. The album is dated to the 1870s because it has most of the features characteristic of a new type of albums that appeared in that period. The album's binding is made of wooden tiles and strips bound in dark brown leather. The central part of the front cover is occupied by an application in metal in the form of a shield, while the corners feature metal applications with floral and other ornaments. The back cover has four metal "legs". A metal buckle, which is not fully preserved, holds the album shut. The fore-edge of the album is gilt, while the spine is decorated with embossed stripes.

The album contains fifteen sheets of hard cardboard, coated on both sides with cream-coloured paper. On each side there is a rectangular opening for cabinet-format photos. The openings are framed with two gold lines, while a simple decorative frame in gold extends along the album pages. Each sheet is cut at about one-centimetre distance from the spine and fastened with a double stripe of cloth, so as to enable easy leafing through the album. The opening and closing pages of the album are covered with multiplied floral design within geometrically defined fields, rendered in gold on a brown background. The album does not contain any photos.

Јелена Пераћ

Jelena Perać

Фотографија

Атеље Кениг
Београд, 1905–1910.
Хартија, фотографија
10,3 × 6,5 cm
МПУ инв. бр. 24194

Фотографија

Атеље Кениг
Београд, 1905–1910.
Хартија, фотографија
10,3 × 6,5 cm
МПУ инв. бр. 24195

Photograph

Studio Kenig
Belgrade, 1905–1910
Paper, photograph
10.3 × 6.5 cm
MAA Inv. No. 24194

Photograph

Studio Kenig
Belgrade, 1905–1910
Paper, photograph
10.3 × 6.5 cm
MAA Inv. No. 24195

Богата колекција фотографија Музеја примењене уметности редовно се попуњава новим аквизицијама. Током 2014. године откупљено је 70 фотографија различитих аутора из Србије, насталих у периоду од 1865. до 1910. године. Овом приликом издвајамо две фотографије визит формата, снимљене у познатом београдском Атељеу „Кениг“. Атеље, чији је оснивач и први власник био фотограф Леополд Кениг (1853–1906), деловао је у Београду од краја XIX века до средине тридесетих година XX века. Фотографије свакако представљају пар, на шта указује идентична композиција, као и ознаке на полеђини. Портретисани, вероватно супружници, представљени су у пуним фигурама, одевени у дневне тоалете, у амбијенту фотографског атељеа, крај столице као јединог реквизита. Ову сведену композицију на портрету супруге употпуњује цвеће, чест атрибут на женским портретима, који симболише женске врлине – нежност, умиљатост, смерност. На полеђини обе фотографије налазе се идентични записи, можда канијег датума: женско име *Вукосава Јовановић*, као и ознаке димензија и нацрт, вероватно целине у коју је требало да буду укомпоновани портрети.

The rich collection of photographs of the Museum of Applied Art is regularly supplemented by new acquisitions. In 2014, the Museum purchased 70 photographs by various authors from Serbia, dating from between 1865 and 1910. On this occasion, we would like to highlight two carte-de-visite-sized photos, taken at the famous Kenig Studio in Belgrade. The studio, whose founder and the first owner was the photographer Leopold Kenig (1853–1906), operated in Belgrade from the end of the 19th century to the mid-1930s. The photos were definitely meant to be used as a pair, as indicated by the identical composition and the marks on the back. The portrayed couple – probably a married couple – are presented in full figure, in daily dress, in the setting of the photographic studio, next to a chair, as the only props. In the woman's portrait, the simple composition is embellished with flowers, a common attribute of female portraits, symbolizing feminine virtues – gentleness, loveliness and modesty. The back of both photos features identical inscriptions which may have been made at a later date: the female name *Vukosava Jovanović*, as well as the dimensions and a sketch of what might be a setting into which the portraits were to be placed together.

Јелена Пераћ

Jelena Perać

Литература / References:

Aleksandrić M. 2012
Fotografi i fotografski ateljei u Srbiji (1860–1918), Beograd: Udruženje za prikupljanje i prezentaciju istorijske građe Foto muzej, 103–104.

Ћилим (2)

Краљевина СХС, Пирот, око 1925.

вуна; ћилимарско ткање

73 × 138 cm (појединачни комад)

МПУ инв. бр. 24212

За колекцију пиротских ћилима Музеја примењене уметности откупљен је током 2015. године пар пиротских ћилима типа *драпер*, намењених за прекривање брачних кревета. Ћилими су ткани око 1925. године за мираз Мирославе Живановић, ћерке Душана Живановића, судије Касационог суда у Пироту.

У средишту централног поља сваког од ћилима налази се велики медаљон испуњен мотивом *врашко колено*, док је остатак простора испуњен орнаментом званом *бибице*. Плоча, широка спољна бордура која уоквирује централно поље са три стране, испуњена је такође мотивом *врашко колено*. Боје су: тамно црвена, црна и бела.

Мотив *врашко колено*, иако веома стар, остао је до данас омиљен у пиротском ћилимарству. Назив потиче од народне игре „коло“, која се креће у круг, због чега орнамент има апотропејску функцију. Сматрало се да што више у кући има „кола“ и „венаца“, то је јача одбрана од сваког зла. Исти мотив среће се и на анадолијским ћилимима тканим у областима Ван, Ајдин и Ешме.

Драгиња Маскарели

Литература/References:

Anonim 2013

Kilim motifs and what they mean – Part 2, *Nomadicsonblog*, <https://nomadicsonblog.wordpress.com/2013/01/01/kilim-motifs-and-what-they-mean-part-2/> [pristupljeno 14. 8. 2015].

Hull, A. i Luczyc-Wyhowska, J. 2008

Kilim : The Complete Guide, History, Pattern, Technique, Identification, London: Thames&Hudson, 112–114, 140–144.

Витковић-Жижић, М. 2001

Пиротски ћилими = Les Kilims de Pirot, каталог изложбе, Београд: Музеј примењене уметности, 79.

Стојановић, Д. 1987

Пиротски ћилими, каталог изложбе, Београд: Музеј примењене уметности, (Музејске збирке VIII), 21, 25.

Kilim (2)

The Kingdom of SHS, Pirot, ca. 1925

wool; kilim weaving

73 × 138 cm (individual item)

MAA Inv. No. 24212

A pair of the Pirot kilims of the so-called *draper* type, used as double-bed covers, were purchased in 2015. The kilims were woven around 1925 as part of the dowry of Miroslava Živanović, the daughter of Dušan Živanović, a judge of the Court of Cassation in Pirot.

In both kilims, the central field features a large medallion filled with the so called *devil's knee* (*vraško koleno*) ornament, whereas the remaining space is filled with the ornament called *bibice*. The wide outer border (*ploča*), which frames the central field on three sides, is also filled with the *devil's knee* ornament. The colours used are dark red, black and white.

Although very old, the *devil's knee* ornament has remained one of the favourite motifs in the Pirot kilim-making. Its name is derived from the folk round dance (*kolo*), in which dancers form a circle, due to which the ornament has an apotropaic function. It was believed that the more “circles” and “wreaths” there were in a home, the stronger the protection from all evil powers. The same ornament can also be found in Anatolian kilims woven in the provinces of Van, Aydın and Esme.

Draginja Maskareli

